

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Mistä rahoitusta luonnonvara- alan sopeutumisen edistämiseen?

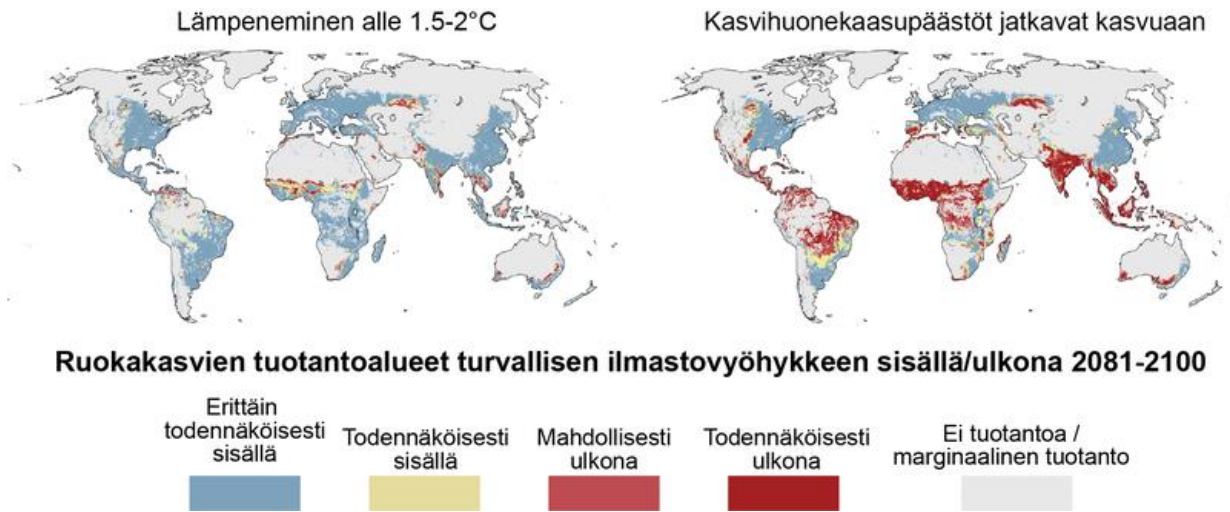
Valtakunnallinen ilmastoyksikkö tukena.

Johanna Helkimo, johtava ilmastoasiantuntija,
rahoituksen ja ohjauskeinot,
ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö

9.12.2024 Ilmastoyksikkö

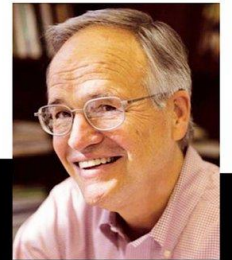

Ilmasto muuttuu, olosuhteet kaikille toimille muuttuu esimerkkinä ruoantuotanto

Climate change risks pushing one-third of global food production outside the safe climatic space, (Kummu M. ym. 2021)

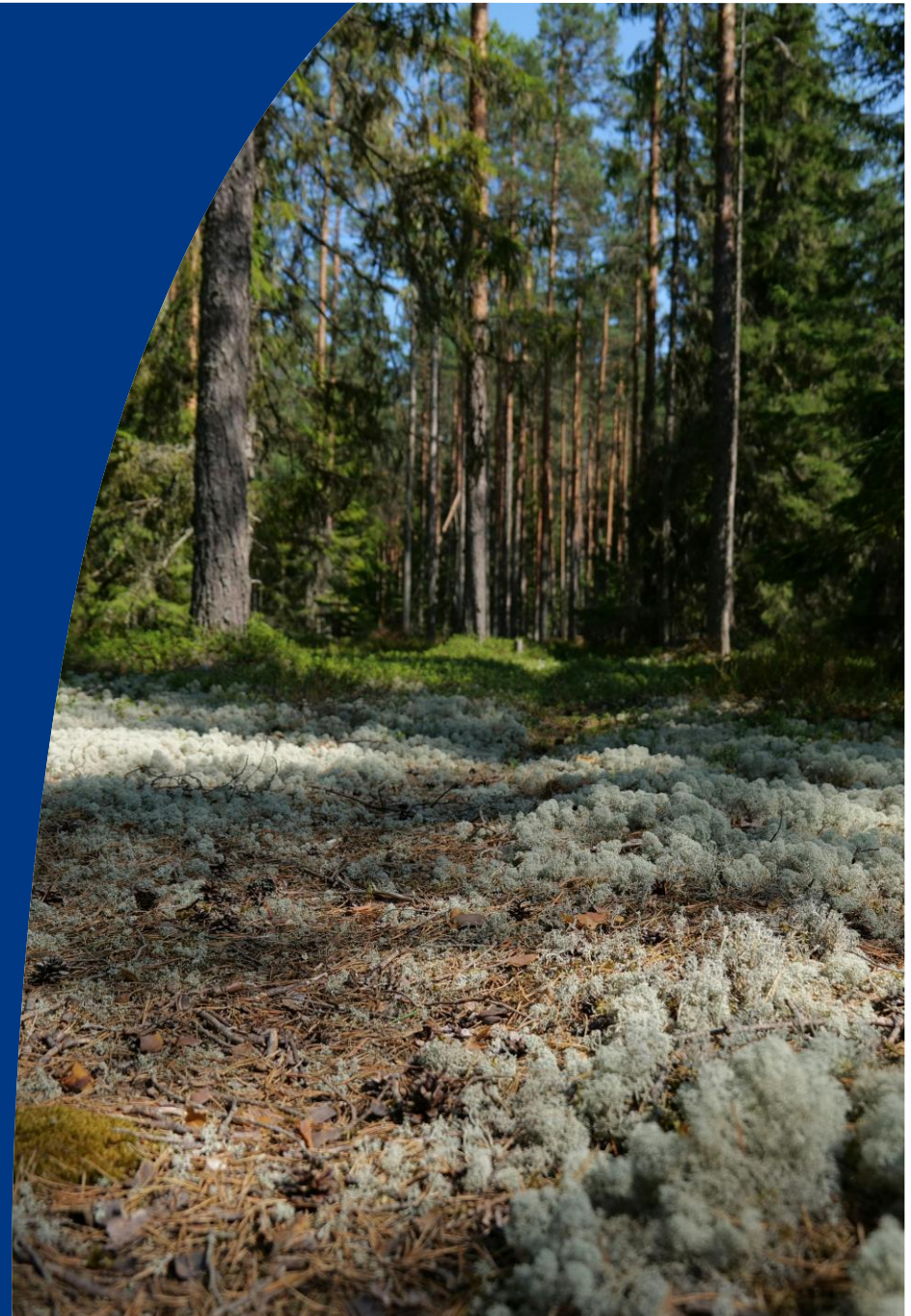
"I used to think that top environmental problems were biodiversity loss, ecosystem collapse and climate change. I thought that thirty years of good science could address these problems. I was wrong..."

The top environmental problems are selfishness, greed and apathy, and to deal with these we need a cultural and spiritual transformation and we scientists don't know how to do that..." —Gus Speth

US Advisor on climate change and Yale professor

**Ilmastoyksikkö alueellisen ja
paikallisen ilmastotyön tukena**

Rahoituksen ja ohjauskeinojen edistäminen ja kehittäminen

- Luodaan valtakunnalliset ja alueelliset verkostot rahoitusviranomaisiin ja tuodaan esiin ilmastoyksikön vastuutavoitteisiin liittyvät tarpeet tuleviin hakuihin.
 - myös yhdessä esim. ACE-LIFE ja Priodiversity – KISS LIFE (haussa)
- Nykyisten rahoitusten kohdentumisen seuranta ilmastotavoitteisiin yhdessä rahoitusta ohjaavien ministeriöiden kanssa (ainakin MMM, YM, TEM) ja alueiden kanssa.
- Ohjauskeinojen kehittäminen: mukana valtakunnallisissa ohjausryhmissä ja valmisteluryhmissä seuraavan ohjelmakauteen liittyen.

Olemassa olevia rahoituksia ilmastonmuutokseen sopeutumiseen luonnonvara- alalla

- CAP – EU:n maatalouspolitiikka
- Metka
- Horisontti Eurooppa
- Rakennerahastot: Interreg ja alueellinen EAKR + ESR+

Suomen CAP-suunnitelman (2023-27): Maaseuturahasto: sopeutumiseen liittyvää

- [Valtakunnalliset hankkeet - Maaseutu.fi](https://maaseutu.fi/valtakunnalliset-hankkeet)
- Maaseuturahaston hankkeet alueelliset: Maakunnalliset maaseudun kehittämissuunnitelmat
- [Koulutus- ja tiedonvälityshankkeet - Maaseutu.fi](https://maaseutu.fi/koulutus-ja-tiedonvalityshankkeet)
- **Yhteistyötoimet:**
 - [Eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden hankkeet – Ruokavirasto](https://maaseutu.fi/eurooppalaisen-innovaatiokumppanuuden-hankkeet-ruokavirasto) (EIP)
 - [Maatilojen yhteistyöhankkeet - Ruokavirasto](https://maaseutu.fi/maatilojen-yhteistyohankkeet-ruokavirasto)
 - Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen
 - [Ilmastoyhteistyöhankkeisiin](https://maaseutu.fi/ilmastoyhteistyohankkeisiin)
 - Luonnonvarojen kestävä hoitoon ja luonnonmonimuotoisuuden edistämiseen
 - [Luonnonvarayhteistyöhankkeisiin](https://maaseutu.fi/luonnonvarayhteistyohankkeisiin)
 - [Älykkäät kylät - Maaseutu.fi](https://maaseutu.fi/alykkaat-kylat)
- **Leader-hankkeet**
 - [Pienhankkeet - Maaseutu.fi](https://maaseutu.fi/pienhankkeet)
- Lisätietoja: [Kehittäjälle - Maaseutu.fi](https://maaseutu.fi/kehittajalle)

[Yleishyödyllisiin ympäristö- ja ilmastoinvestointeihin](#)

(nyt hakujakso 1.10.2024-25.1.2025)

- Investoinnit ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen .
- Investoinnit luonnonvarojen kestävä hoitoon.
- Investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

CAP apuna maatalouden sopeutumisessa

Ehdollisuus

- Suojakaistat
- Talviaikainen vähimmäismaanpeite
- Kesannon kasvipeitteisyys
- Viljelykierto
- Sängen polttokielto
- Haitallisten vieraslajien torjunta

Ei-tuotannolliset kosteikkoinvestoinnit ja kosteikkojen hoitosopimus

2

Ilmastoyksikkö

Ympäristökorvaus

- Tilakohtainen toimenpide
- Tilakohtaiset valinnaiset toimenpiteet
- Kerääjäkasvit
- Maanparannus- ja saneerauskasvit
- Kiertotalouden edistäminen
- Suojavyöhykkeet
- Turvemaiden nurmet
- Valumavesien hallinta

Maatilojen neuvonta

Ekojärjestelmä

- Talviaikainen kasvipeite
- Viherlannoitusnurmet
- Luonnonhoitonurmet
- Monimuotoisuuskasvit

Luonnonmukaisen tuotannon korvaus

Maatalouden investointituki

- Salaojitus, yhteinen ojitus
- Ympäristöystävällisempi tuotantotapa tai teknologia (esim. maan kasvukunto, vesitalous)
- Eläinsuojan ilmastointi
- Tuotantohygienia

Pia Lehmusvuori (mukaillen lähteitä: [CAP-suunnitelma](#) ja Ruokaviraston [Hakuoppaat](#))

Metsät, sopeutumiseen liittyviä rahoituksia

- Uusi metsätalouden kannustejärjestelmä, metka:
[Metka-tuet | Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](https://metsakeskus.fi)
- **Metka tukimuodot**
 - Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki
 - Terveyslannoituksen tuki
 - Metsätietuki (uusille loppumassa)
 - Suometsän hoidon tuki
 - Luonnonhoidon tuki
 - Ympäristötuki
 - Kulotustuki

Muuta (metsät ja maatalous)

Markkinalähtöisyys puukaupassa

Tulevaisuudessa
hiilikompensaatio/vapaaehtoiset hiilimarkkinat (vastatuloa)

Luonnonarvomarkkina

EU:n Horisontti-ohjelman missiot kytkeytyvät työhömmme

Horisontti Eurooppa-ohjelman uusi missioiksi kutsuttu tapa vastaa globaaleihin haasteisiin tutkimuksella ja innovoinnilla.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja yhteiskunnallinen muutos

Syöpä

Terveet valtameret, meret sekä rannikko- ja sisävedet

Ilmastoneutraalit ja älykkäät kaupungit

Maaperän terveys ja elintarvikkeet

Tuetaan vähintään 150:tä Euroopan aluetta ja yhteisöä, jotta niistä tulisi ilmastonmuutoksen kestäviä 2030 mennessä.

Sopeutumisen mission kansallinen verkosto

Perustetaan 100 elävää laboratoriota ja kärkihanketta näyttämään tietä maaperän tervehdyttämiseen vuoteen 2030 mennessä.

Maaperämission kansallinen verkosto

Kansainväliset rahoitusmahdollisuudet

Horisontti Eurooppa

- Euroopan unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma vuosille 2021–2027 (95,5 miljardia €).
- Kaikki tieto ja avoimet haut löytyvät Funding & Tenders -portaalista: [EU Funding & Tenders Portal](#)
- Horisontti Eurooppa -tietoa suomeksi www.horisonttieurooppa.fi
- [Ajankohtaista - Business Finland](#)
- Ilmastoyksikkö lisää sivuilleen vuoden 2025 alusta haussa olevat sopeutumiseen liittyvät haut.

Rakennerahastot: Interreg

- [Interreg Aurora](#), teemoina mm. ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja luonnon monimuotoisuus
- [Interreg Baltic Sea Region](#), teemoina mm. hiilineutraalit yhdyskunnat ja resilienssi
- [Interreg Northern Periphery and Arctic](#), teemoina mm. parantaa alueiden kestävyyttä ja sopeutumiskykyä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin
- [Interreg Europe](#), teemoina mm. parantamaan alueiden kykyä sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, luonnon monimuotoisuus
- [Central Baltic](#), teemoina mm. edistää kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelua. Sis. ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen

Rakennerahastoilla toteutetaan maakuntaohjelmia (4 vuoden), poimintoja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta niissä

- **Etelä-Karjala**
 - Edistetään maakunnallisen ja monialaisen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman laatimista
 - Pilotointialustana ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyville potentiaalisille innovaatioille
- **Varsinais-Suomi**
 - Sini- ja viherrakenteen vaaliminen kaikessa toiminnassa on lähtökohtana ilmastonmuutoksen hillitsemiselle, siihen varautumiselle ja sopeutumiselle sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle.
- **Hämeen liitto (Kestävän kasvun Häme)**
 - Huolehdimme maakunnan ilmastoturvallisuudesta: Ilmastonmuutos ei ole vain ympäristöasia, vaan keskeinen osa maakunnan talous- ja turvallisuusjärjestelmää. Ilmastoturvallisuus muodostuu ilmastonmuutoksen hillinnästä ja sopeutumisesta ilmastonmuutokseen.
- **Etelä-Pohjanmaan maakuntasuunnitelma huomisen lakeus**
 - Toimitaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista
 - Kestävän energian tuotannon lisääminen ja ilmastoviisas ruokajärjestelmä
- **Poimintoja Länsi-Suomen maakuntien ohjelmien arvioinnin loppuraportista liittyen sopeutumisesta**
 - **Keski-Suomi:** Maakunnan keskeisimpiä haasteita ovat alhainen syntyvyys ja väestön ikääntyminen, maaseudun väestökato, työvoiman saatavuus sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen
 - **Pirkanmaa:** Kaupungistumisen ja alueiden eriytymisen lisäksi maakunnan toimintaympäristön haasteina ovat työvoimapula sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen.
 - **Satakunta:** Toimintaympäristön haasteina on laskeva väestönkasvu ja väestön ikääntyminen, teollisuuden rakennemuutos, työvoiman saatavuus ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Alueelliset älykkään erikoistumisen strategiat (2021-2027) taustalla rakennerrahastojen tavoitteiden suuntaamisessa

- Älykäs erikoistuminen tarkoittaa alueiden vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamista ja hyödyntämistä.
- Rahoitusta suunnataan erityisesti niille aloille ja hankkeille, joilla on suurin potentiaali edistää alueellista kilpailukykyä ja innovaatioita
- Tavoitteena on luoda innovaatioekosysteemejä, jotka tukevat elinkeinoelämän uudistumista ja kilpailukykyä.
- Strategian peruspilareita ovat yhteistyö tutkimus- ja koulutuslaitosten sekä yritysten välillä, uusien innovaatioiden synnyttäminen ja käyttöönotto.
- **Esimerkkejä sopeutumisesta niissä:**
 - **Lappi**
 - Ilmastomuutokseen sopeutuminen on erityisen tärkeää, koska alueen ilmasto lämpenee moninkertaisesti maapallon keskiarvoa nopeammin. Strategia painottaa luontopohjaisia ratkaisuja, kuten kaupunkimetsien istuttamista ja luonnon monimuotoisuuden tukemista
 - **Etelä-Savo**
 - Ilmastomuutokseen sopeutuminen on yksi keskeisistä teemoista. Strategia sisältää toimenpiteitä, jotka edistävät aktiivista varautumista ilmastomuutoksen vaikutuksiin, kuten riskien ehkäisemistä ja katastrofivalmiuden parantamista.

Rakennerahastot: Alueelliset EAKR -haut

- Sopeutumisten kannalta kannattaa seurata milloin alueellisissa hauissa on auki teema 2.2.
 - Maakuntien liittojen
 - ELY-keskusten haut
- Ensi vuoden alkuun on kuultu jo joistain alueilta, että tämä teema avautuisi.
- Jokainen maakunta toteuttaa omia maakuntaohjelmat (liiton sivuilla helpommin) ja älykkään erikoistumisen strategiat

[Etusivu | Rakennerahastot](#)

[EURA 2021: Hakuilmoitukset](#)

- **Hiilineutraali Suomi (toimintalinja 2)**
- **2.2 Ilmastomuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen:**
 - aktiivista varautumista ilmastomuutoksen vaikutuksiin
 - kielteisten vaikutusten ennakointia ja vähentämistä sekä myönteisten vaikutusten luomiin mahdollisuuksiin tarttumista.
 - Sopeutuminen on ilmastomuutoksen hillintään tähtäävien toimien rinnalla välttämätöntä.
 - Yhteiskunnan yleisesti hyvästä varautumisen tasosta huolimatta alueet, elinkeinot ja väestöryhmät ovat haavoittuvia ja alttiita ilmastomuutoksen vaikutuksille.

Rakennerahastot ESR+, valtakunnalliset ja alueelliset

ESR –rahoituksella on erityisen keskeinen rooli työelämän kehittämisessä, organisaatioiden tuottavuuden ja työhyvinvoinnin samanaikaisessa edistämisessä.

- Jatkuvan oppimisen ESR+ -rahoitteinen teema

- Tavoitteena vahvistaa toimijoiden kyvykkyyttä toimia jatkuvan oppimisentavoitteiden mukaisesti ja kehitetään uusia toimintamalleja toiminnan tueksi
(<https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/osaaminen/jatkuv-a-oppiminen>)
 - Pääpaino on koulutustoimijoiden rakenteiden ja toimintamallien kehittämisessä
 - Samalla edistetään toimijoiden verkostoitumista ja vahvistetaan yhteistyötä.
- Vastuullinen ministeriö: Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- POPELY

• Työelämän kehittäminen ESR+

- Tavoite työelämän laadun ja työorganisaatioiden uudistamista osaamisen lisäämisellä mm. työn tuottavuus, työhyvinvointi sekä työturvallisuus huomioiden.
- [Työelämän kehittäminen | Rakennerahastot](#)
- Hankkeiden tuloksena organisaatioiden työhyvinvointia ja tuottavuutta on parannettu ja organisaatioiden valmiuksia muutoksiin on lisätty.
- Vastuullinen ministeriö TEM ja STM
- POPELY

- Lisäksi alueelliset haut

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kansallisia rahoituksia ja muita linkkejä

- [Vihreä rahoitus – Kuntarahoitus](#)
- Maakuntien liittojen kansalliset (AKKE)
 - Liittojen sivuilta
- [Ympäristövastuualueen rahoitus ja avustukset - ely - ELY-keskus](#)
- [Nosta rahat pintaan - Rahatpintaan.fi](#)
- [Rahoitusuutiset ja hakuvahti - Biotalous – Bioeconomy](#)
- [Helmi-elinympäristöohjelma - Ympäristöministeriö](#)
- [Ilmasto ja ympäristö - Säätiöt ja rahastot](#)
- Pohdinnat mistä olemassa olevista rahoituksista millä voidaan edistää ilmastotavoitteiden edistämistä
- Kehittämistoimia rahoitusten kokoamiseen mm:
 - ACE LIFE: [Hiilineutraalisuomi > Osallistu](#)
 - Prodiversity LIFE
 - Rahoitushubia ja verkostoja

Rahoituksen osio ilmastoysikössä

- **Rahoituksen palvelut**

- Rahoitusten koonti ilmastoysikön teemojen osalta
- Rahoituksista viestiminen ajantasaisesti/mitä tarjolla, tulossa
- Rahoituksen hakemisen neuvonta
- Hankevalmisteluihin osallistuminen
- Idea edellä ja löydetään sopiva rahoituslähde
- Ilmastoysikölle mahdollisesti tulevien rahoitusten myöntäminen

Syötteitä uusien rahoitusten suunnitteluun teiltä

- Mitä tarpeita nykyisten rahoitusten tiedonjakokanavien lisäksi?
 - Ainakin ilmastoysikön sivuille tulossa
- Mitkä oikeat/parhaat kanavat?
- Toiveita ja tarpeita ilmastoysikön toimille sopeutumisrahoitusten osalta

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**Kiitos mielenkiinnostasi –
pysytään yhteyksissä!**

**Autamme mielellämme
pohdinnoissa sopeutumisen
saralla.**

johanna.helkimo@ely-keskus.fi

ELY-keskusten valtakunnallinen
ilmastoyksikkö 2024
www.ely-keskus.fi/ilmastoyksikko

9.12.2024 Ilmastoyksikkö

